

سرمایه فرهنگی و پیشرفت تحصیلی (مورد مطالعه: دانش آموزان متوسطه دوم شهر گلستان)

طاهره میرساردو^۱

بهرام قدیمی^۲

چکیده

در این مقاله تأثیر سرمایه فرهنگی بر پیشرفت آموزشی مطالعه شده است. بدین منظور، ۲۱۰ نفر از دانش آموز دختر و پسر دبیرستانی سال آخر شهر گلستان در سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۵ با روش پیمایشی مورد بررسی قرار گرفتند. روش نمونه‌گیری، نمونه‌گیری خوشه‌ای و روش انتخاب واحد مطالعه نمونه‌گیری تصادفی ساده بود. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه بود که در آن همبستگی متغیرهای سرمایه فرهنگی و پیشرفت تحصیلی اندازه‌گیری شد. نتایج تحقق حاکی از آن است که: (۱) سه شاخص سرمایه فرهنگی تأثیر مستقیم و مثبت بر پیشرفت تحصیلی دارند؛ (۲) تحصیلات مادر بیش از تحصیلات پدر بر سرمایه فرهنگی و در نتیجه بر پیشرفت تحصیلی مؤثر است؛ (۳) تأثیر سرمایه فرهنگی بر حسب پایگاه اقتصادی-اجتماعی خانواده متفاوت است؛ (۴) ساختار خانواده بر سرمایه فرهنگی و در نتیجه بر پیشرفت تحصیلی مؤثر است. نتایج تحقیق تأیید کننده نظریه بازتولید فرهنگی به ویژه در محیط مطالعه، عادات مطالعه و مشارکت در فعالیتهای فرهنگی روشنفکرانه است.

واژگان کلیدی: سرمایه فرهنگی، بازتولید فرهنگی، مشارکت فرهنگی روشنفکرانه و پیشرفت تحصیلی

مقدمه

مفهوم سرمایه فرهنگی نشأت گرفته از نظریه بازتولید فرهنگی پیر بوردیو است (بوردیو، ۱۹۷۷؛ بوردیو، ۱۹۸۴). بوردیو استدلال می‌کند که منابع فرهنگی خانواده و افراد شامل نوع مشخصی از سرمایه است که باید معادل منابع اقتصادی (چیزی که بوردیو آن را سرمایه اقتصادی می‌نامد)، شبکه‌های اجتماعی و ارتباطات (سرمایه اجتماعی) در نظر گرفته شود (بوردیو، ۱۹۸۶، بوردیو و پسون، ۱۹۹۰). اگرچه تعریف

^۱دانشیار گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد گرمسار، سمنان، ایران. تلفن تماس ۰۹۱۲۳۷۱۲۵۵۶

Email: t.mirsardoo@iau-garmsar.ac.ir

^۲دانشیار گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران. تلفن تماس

۰۹۱۲۱۰۹۱۷۷۷

Email: dr.b.ghadimi@gmail.com

سرمايه فرهنگي و پيشرفت تحصيلي (مورد مطالعه: دانش آموزان متوسطه دوم شهر گلستان)

بورديو از سرمايه فرهنگي مبهم است(لمانت و لرو^۱، ۱۹۸۸، سوليوان^۲، ۲۰۰۲) اما سرمايه فرهنگي در عمومي ترين سطح ، با دانش كدهاي مفهومي و هنجاري مسلط و محاط دريك فرهنگ ، مرتبط است. سرمايه فرهنگي كه توسط افراد يا گروه ها در سطوح مختلف، در سلسله مراتب اجتماعي به عنوان يك ابزار ارتقاء امتياز اجتماعي يا به عنوان يك ابزار مبادله عموميت يافته مورد استفاده قرار مي گيرد، مي تواند براي مبادله ساير دارايي هاي اقتصادي يا اجتماعي به كار گرفته شود. در نتيجه، سرمايه فرهنگي، افراد و خانواده ها را قادر مي سازد با علائم فرهنگي نهادينه شده دانش، در پاينگاه بالا، (نگرش ها، ترجيحات، دانش رسمي، رفتار، كالاها و اعتبارات) ديگران را از موقعيت هاي اجتماعي ممتاز يا ورود به گروههاي با پاينگاه بالا، محروم كنند(لمانت و لرو، ۱۹۸۸، ۱۵۶).

فرضيه اصلي در نظريه معروف بازتوليد فرهنگي پير بورديو اين است كه سرمايه فرهنگي در طي نسل ها و از طريق خانواده ها و افراد منتقل شده و منبع مهمي است كه منجر به موفقيت تحصيلي افراد مي شود (بورديو، ۱۹۷۷؛ بورديو و پسران^۳، ۱۹۹۰). به گفته بورديو، سرمايه فرهنگي از منابع كمياب است كه افراد را با دانش، مهارت هاي عملي و به يك معنا قواعد بازی ای در نظام آموزشی تجهيز مي كند ، كه توسط دروازه بانان نهادي^۴ و همالان به رسميت شناخته شده و پاداش داده شده اند. سرمايه فرهنگي توفيق آموزشي را از طريق كانالهاي مختلف ارتقاء مي بخشد (بورديو، ۱۹۷۷؛ بورديو ، ۱۹۸۴؛ بورديو و پسران ، ۱۹۹۰). نخست ، بچه ها سرمايه فرهنگي را يا به طور غيرارادي از طريق قرار گرفتن در معرض سرمايه فرهنگي والدين و يا به طور فعال از طريق تلاشهاي عمدي والدين براي انتقال سرمايه فرهنگي به بچه ها ، از والدينشان به ارث مي برند(چنگ و اندرسن^۵؛ لرو، ۲۰۰۳، جانعلی زاده و همکاران ، ۱۳۸۹؛ حسن پور ۱۳۸۹). اين سرمايه فرهنگي در زبان، دانش ، رفتار و اخلاق شخصي بچه ها ، يعني آنچه كه بورديو آن را عادت مي نامد، دروني مي شود (دوميس^۶؛ اسوارتز^۷، ۱۹۹۷). بنابراين، سرمايه فرهنگي، بچه ها را با دارائيهاي فرهنگي و در حالت تجسم يافته آن با مهارتهايي كه بدان وسيله دارائيهاي فرهنگي شان را نشان مي دهند، مجهز مي كند. دوم ، نظام آموزشي براي برسميت شناختن و پاداش دادن به سرمايه فرهنگي طراحي شده است. اين مكانيسم ساختاري نشان مي دهد كه معلم و ساير دروازه بانان به طور سيستماتيک ، سرمايه فرهنگي بچه ها را اشتباه تفسير مي كنند، يعني آشنائي با علائم فرهنگي پاينگاه بالا را به عنوان نشانه هاي درخشش علمي واقعي تلقی کرده و برداشت سو یافته ای در مورد رشد رو به بالای بچه ها صورت می گیرد(جانعلی زاده و همکاران،

^۱Lamont and Lareau

^۲Sullivan

^۳Passeron

^۴Institutional gatekeepers

^۵Cheung and Andersen

Dumais

^۷Swartz

۱۳۹۰). این برداشتهای سویافته در مورد پیشرفت رو به بالای این کودکان، محصول عملکرد مثبت و احتمالاً تجمعی است، زیرا کودکانی که دارای سرمایه فرهنگی هستند از مراحل بسیار زود در دوره آموزشی، رفتارهای مبتنی بر امتیاز از معلمان و همسالانشان دریافت می‌کنند. در نتیجه، بازده‌های سرمایه فرهنگی نمادین اند، مانند تجلی درخشش علمی، همچنین، محسوس اند، همچون رشد علمی بهتر به دلیل رفتار مبتنی بر امتیاز معلمان و کسب توجه بیشتر از جانب معلمان و همسالان (رضایی و تشویق، ۱۳۹۲). با توجه به موارد فوق سؤال اصلی ما این است که آیا سرمایه فرهنگی دانش آموزان دبیرستانی سال آخر شهر گلستان در سال تحصیلی ۹۵-۹۶ بر پیشرفت تحصیلی آنها تأثیر گذار است؟ به عبارت دیگر هدف اصلی ما در این پژوهش، مطالعه تأثیر علی سه مؤلفه سرمایه فرهنگی بر پیشرفت تحصیلی نمونه مورد مطالعه است.

مطالعات تجربی زیادی فرضیه اصلی در نظریه بازتولید فرهنگی را آزمون کرده اند که در آن فرض بر این است که سرمایه فرهنگی اثر مثبت و مستقیم بر توفیق تحصیلی دارد. دی ماگیو^۱ (۱۹۸۲) مقالات کمی زیادی یافته است که نشان داده اند سنجه‌های متفاوت سرمایه فرهنگی به طور مثبتی با پیشرفت علمی و دستیابی به امکانات آموزشی همبستگی دارند (به عنوان مثال: چیدل^۲، ۲۰۰۸؛ کروک^۳، ۱۹۹۷؛ دی گراف و همکاران^۴، ۲۰۰۰؛ دامیس^۵، ۲۰۰۲؛ دی ماگیو و مور^۶، ۱۹۸۵؛ فارکاس و همکاران^۷، ۱۹۹۰؛ کامیجن و کریکمپ^۸، ۱۹۹۶؛ کاتسیلیس و رایینسون^۹؛ سولیوان^{۱۰}؛ ۲۰۰۱؛ وندی ورفورست و هافستد^{۱۱}، ۲۰۰۷، رضایی و تشویق، ۱۳۹۲، جانعلی زاده و همکاران، ۱۳۸۹؛ نوربخش، ۱۳۸۷؛ اقدم و گدازگر، ۱۳۸۲). علاوه بر این، مطالعات کمی و کیفی زیادی صورت گرفته که درصدد شناسایی مکانیسمهایی هستند که از یک سو با تصورات غلط معلمان از سرمایه فرهنگی بچه‌ها تحت عنوان استعداد تحصیلی و از سوی دیگر از طریق سرمایه‌های گزاریهای فعال والدین در کسب سرانه فرهنگی بچه‌ها، سرمایه فرهنگی موجب توفیق آموزشی می‌شود (به عنوان مثال:

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

^۱DiMaggio

^۲Cheadle

^۳Crook

^۴De Graaf, de Graaf, and Kraaykamp

^۵Dumais

^۶DiMaggio and Mohr

^۷Farkas, Grobe, Sheehan, and Shuan

^۸Kalmijn and Kraaykamp

^۹Katsillis and Rubinson

^{۱۰}Sullivan 2001

^{۱۱}Van de Werfhorst and Hofstede

سرمايه فرهنگي و پيشرفت تحصيلي (مورد مطالعه: دانش آموزان متوسطه دوم شهر گلستان)

دامياس ، ۲۰۰۶؛ وايلدهاگن^۱، ۲۰۰۹؛ جيگر^۲، ۲۰۰۹؛ لرو^۳، ۲۰۰۳؛ لرو و هاروت^۴، ۱۹۹۹؛ لرو و همكاران^۵، ۲۰۰۴؛ حسن پور ، ۱۳۸۹؛ نوربخش (۱۳۸۷). اكثر تحقيقات فوق روي رابطه سرمايه فرهنگي و پيشرفت تحصيلي صورت گرفته است در حالي كه در تحقيق حاضر علاوه بر اين، بازتوليد طبقاتي نيز مورد مطالعه قرار گرفته است. در تحقيق حاضر درصد شناسايي تأثير سرمايه فرهنگي بر پيشرفت تحصيلي جوانان سال آخر دبيرانستان هستيم.

روش شناسي

در اين پژوهش از روش كتابخانه اي براي تدوين ادبيات تحقيق و براي جمع آوري داده هاي مربوط به فرضيه ها از روش پيمائش استفاده شد. جامعه آماري تحقيق حاضر را كليه دانش آموزان سال آخر متوسطه دوم (سال تحصيلي ۹۶-۹۵) ساكن در شهر گلستان تشكيل مي دهند و با اجراي پرسشنامه به صورت حضوري، اطلاعات جمع آوري شد. اين شهر با توجه به تقسيم بندي شهرداري، به ۳ ناحيه شهري خوشه بندي شد. اين نواحی انتخاب و سپس به محلات خوشه بندي گرديدند. هر ناحيه به چند محله با حداكثر جمعيت ۵۰۰۰ نفر تقسيم شده است. در نهايت افراد نمونه از دبيرانستانهاي اين محله ها به شيوه تصادفي ساده انتخاب و پرسشنامه در اختيار آنان قرار داده شد. جامعه آماري شامل ۵۱۰ دانش آموز دبيرانستاني دختر و پسر بود كه تعداد نمونه با استفاده از فرمول كوكران با واريانس ۰,۰۵ برآورد شد كه برابر با ۲۱۰ نفر (۱۰۸ پسر و ۱۰۲ دختر) بود.

در اين تحقيق ، متغير وابسته پيشرفت تحصيلي بود كه شاخص سنجش آن معدل دانش آموزان مورد مطالعه است. متغير مستقل سرمايه فرهنگي است كه براي سنجش آن سه مؤلفه زير به كار گرفته شده است : ۱ - مشاركت در فعاليتهاي فرهنگي روشنفكرانه (ديماگيو^۶، ۱۹۸۲؛ روسيگنو و آينسورت^۷، ۱۹۹۹) كه با سنجه هاي زير اندازه گيري شده است: در سال گذشته چند بار كارهاي زير را انجام داده ايد: الف- رفتن به هر نوع موزه: هرگز(كد ۱)، يك يا دو بار (كد ۲)، دفعات متعدد (كد ۳) تقريباً ماهي يكبار (كد ۴)، تقريباً يك بار در هفته يا بيشتر (كد ۵) ب- رفتن به تئاتر: هرگز(كد ۱)، يك يا دو بار (كد ۲)، دفعات متعدد (كد ۳) تقريباً ماهي يكبار (كد ۴)، تقريباً يك بار در هفته يا بيشتر (كد ۵) پ- رفتن به كنسرت موسيقي: هرگز(كد ۱)، يك يا دو بار (كد ۲)، دفعات متعدد (كد ۳) تقريباً ماهي يكبار (كد ۴)، تقريباً يك بار در هفته يا بيشتر

^۱Wildhagen

^۲Jæger

^۳Lareau

^۴Lareau and Horvat

^۵Lareau, Weininger, Swartz, and Zolberg

^۶DiMaggio

^۷Roscigno and Ainsworth-Darnell

(کد ۵) ۲- محیط مطالعه و عادات مطالعه: (دی گراف، دی گراف و کرایکامپ، ۲۰۰۰؛ سولیوان، ۲۰۰۱).
سنجه اندازه گیری جو مطالعه و عادات مطالعه شامل دو مقوله زیر بود: الف- چه تعداد کتاب دارید؟ با پاسخهای: هیچ (۱)، ۱ یا ۲ کتاب (۲)، ۳-۹ کتاب (۳)، ده تا یا بیشتر (۴) (سنجش جو مطالعه یعنی تعداد کتابهایی که توسط والدین یا خود فرد فراهم شده است). ب- برای لذت بردن چه میزان کتاب می خوانید؟ هرگز (کد ۱)؛ دفعات متعدد در یک سال (کد ۲)؛ دفعات متعدد در یک ماه (کد ۳)؛ دفعات متعدد در یک هفته (کد ۴)؛ هر روز (کد ۵). (سنجش عادات مطالعه یعنی میزان درونی کردن مطالعه) ۳- فعالیتهای فوق برنامه (کافمن و گابلر، ۲۰۰۴؛ لرو، ۲۰۰۳) سنجه اندازه گیری فعالیتهای فوق برنامه شامل دو متغیر زیر است:
الف- آیا پاسخگو زبانهای خاصی را فرامی گیرد؟ بلی (۱) و خیر (۰) ب- آیا به سازمانی تعلق دارد که او را به انجام فعالیتهایی چون ورزش، هنر، رقص، نمایش و غیره تشویق کند؟ بلی (۱) و خیر (۰) ب- آیا آزمودنی به شروع و تداوم انجام این عادات تشویق می شود؟ بلی (۱) و خیر (۰). این مقولات شاخصهای تلاش والدین برای پرورش استعدادهای بچه ها از طریق فعالیتهای اوقات فراغت تنظیم شده، می باشند.

در این مطالعه مجموعه ای از متغیرهای جمعیت شناختی و اجتماعی- اقتصادی به عنوان متغیر زمینه ای مورد مطالعه قرار گرفته اند. این متغیرها شامل سن (سن پاسخگو به هنگام مطالعه)، جنس (مذکر و مؤنث)، میزان تحصیلات پدر و مادر (تعداد سالهای تحصیل رسمی که به پایان رسانده اند)، درآمد خانواده (درآمد ماهیانه والدین به تومان)، حضور و عدم حضور پدر بیولوژیکی (دو والدینی با پدر بیولوژیکی، دو والدینی با ناپدری، تک والدینی با سرپرستی مادر) در خانواده و ترتیب تولد (فرزند چندم بودن). با توجه به اینکه برطبق تئوری سرمایه فرهنگی این سرمایه توسط خانواده فراهم می گردد. جهت تأمین اعتبار سئوالات سعی شد که متغیرها با استفاده از نظر دو جامعه شناس متخصص در این حوزه به روشنی تعریف شده و هر متغیر برای تمام پاسخ دهندگان مفهومی واحد داشته باشد. در این پژوهش، ضریب پایایی با روش آزمون - آزمون مجدد به فاصله زمانی دو هفته محاسبه شد. بدین منظور مطالعه ای مقدماتی روی ۵۰ نفر از اعضای نمونه انجام و پرسشنامه یکبار در اختیار آنها قرار داده شد تا پاسخ گویند سپس بعد از دو هفته مجدداً همان سئوالات از آنها پرسیده شد. میزان همبستگی داده ها با آزمون آلفای کرونباخ مورد سنجش قرار گرفت و نتایج آزمون همبستگی برای همه متغیرها بیش از ۰,۷ بود. در این مطالعه از دو نوع آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد.

یافته ها

در مطالعه حاضر دانش آموزان پسر با اندکی تفاوت بیش از دختران و معدل حدود نیمی از پاسخگویان ۱۵ به بالا و حدود سه پنجم آنها فرزند اول یا دوم بودند. اکثر آنها با والدین بیولوژیکی خود زندگی می کردند، حدود

^۱De Graaf, de Graaf, and Kraaykamp
^۲Sullivan

سرمايه فرهنگي و پيشرفت تحصيلي (مورد مطالعه: دانش آموزان متوسطه دوم شهر گلستان)

يك پنجم از والدين آنها داراي تحصيلات ديپلم و بالاتر و درآمد يك ششم از خانواده هاي آنها بالاتر از يك و نيم ميليون تومان بود. نتايج حاصل از آزمون فرضيات :

براي سنجش ميزان همبستگي متغير سرمايه فرهنگي و پيشرفت تحصيلي از تحليل واريانس استفاده شد. سه شاخص سرمايه فرهنگي در برگيرنده مشاركت در فعاليتهاي اجتماعي روشنفكرانه ؛ محيط مطالعه و عادت به مطالعه و فعاليتهاي فوق برنامه مي باشد. ميزان ضريب همبستگي دو متغير نشان مي دهد كه بين سرمايه فرهنگي و پيشرفت تحصيلي همبستگي قوي وجود دارد. مقادير f, t و ميزان معني داري هر يك از آزمونها نيز حاكي از وجود رابطه معني دار بين دو متغير سرمايه فرهنگي و پيشرفت تحصيلي است، بنابراين فرض H_0 رد شده و فرض H_1 مورد پذيرش واقع مي شود. ضريب تعيين دو متغير برابر با $0,438$ مي باشد كه حاكي از آن است كه $0,438$ واحد از تغييرات متغير پيشرفت تحصيلي توسط سرمايه فرهنگي و بقيه به وسيله ساير متغيرها تبیین مي شود. با توجه به ميزان ضريب همبستگي دو متغير مي توان نتايج را اين گونه تفسير كرد كه متغير پيشرفت تحصيلي متأثر از سرمايه فرهنگي است و هرچه اين متغير افزايش يابد ميزان پيشرفت تحصيلي نيز افزايش مي يابد.

مقايسه ميزان ضريب همبستگي مؤلفه هاي سرمايه فرهنگي و پيشرفت تحصيلي در جدول ۱ نشان مي دهد كه در وهله اول مشاركت در فعاليتهاي فرهنگي ، سپس محيط مطالعه و عادت به مطالعه و دست آخر فعاليتهاي فوق برنامه بر ميزان پيشرفت تحصيلي افراد مورد مطالعه، مؤثر بودند. نتايج آزمون همبستگي مشاركت در فعاليتهاي فرهنگي، محيط مطالعه، عادت به مطالعه، فعاليتهاي فوق برنامه و پيشرفت تحصيلي حاكي از آن است كه بين اين متغيرها همبستگي قوي وجود دارد ($r=0.633, sig. =0.000; r=0.596, sig. =0.000; r=0.497, sig. =0.000$).

جدول ۱ همبستگي انواع سرمايه فرهنگي و پيشرفت تحصيلي

متغيرها	R	R ²	Sd.E	F	DF	Sig.	B	t	Std.E	Beta	Sig.
سرمايه فرهنگي و پيشرفت تحصيلي	.662	.438	.57	289.83	3	.000	.430	9.431	.075	.662	.000
مشاركت در فعاليتهاي فرهنگي و پيشرفت تحصيلي	.633	.401	.602	250.79	3	.000	.231	7.202	.078	.633	.000
محيط مطالعه و عادت به مطالعه و پيشرفت تحصيلي	.596	.355	.630	314.30	2	.000	.516	6.958	.074	.596	.000
فعاليتهاي فوق برنامه و پيشرفت تحصيلي	.497	.247	.244	70.84	3	.000	1.670	27.60	.061	.497	.000

یکی از متغیرهای زمینه‌ای مورد مطالعه ساختار خانواده بود که به همراه متغیر سرمایه فرهنگی تأثیر آن بر پیشرفت تحصیلی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاصل از آزمون رابطه این متغیر با متغیر وابسته در جدول ۲ حاکی از وجود رابطه معنی‌دار بین دو متغیر است. میزان t, f محاسبه شده بزرگتر از میزان جدول است، بنابراین بین این متغیرها رابطه معنی‌دار وجود دارد. ضریب همبستگی دو متغیر نشان‌دهنده همبستگی قوی بین این متغیرهاست. ضریب تعیین برابر با ۰,۴۴۶ است که بیانگر آن است که ۰,۴۴۶ واحد از تغییرات متغیر وابسته یعنی پیشرفت تحصیلی توسط متغیرهای سرمایه فرهنگی و ساختار خانواده و بقیه توسط سایر متغیرها تبیین می‌شود. می‌توان نتیجه گرفت که ساختار خانواده نقش تعیین‌کننده‌ای در پیشرفت تحصیلی فرزندان دارد. برای تعیین میزان همبستگی ساختار خانواده و سرمایه فرهنگی رابطه این دو متغیر را مورد آزمون قرار دادیم و نتایج در جدول ۳ آمده است.

جدول ۲ همبستگی، ساختار خانواده، سرمایه فرهنگی و پیشرفت تحصیلی

متغیرها	R	R ²	Std.E	F	DF	Sig.	B	t	Std.E	Beta	Sig.
ساختار خانواده، سرمایه فرهنگی و پیشرفت تحصیلی	.۶۶۸	.۴۴۶	.۴۶۷	۲۲۰.۸۹	۴	.۰۰۰	۱.۶۷۰	۱۲.۸۹	.۰۷۹	.۶۶۸	.۰۰۰

جدول ۳ در برگزیده نتایج آزمون رابطه دو متغیر ساختار خانواده و اجزاء سرمایه فرهنگی است. بر اساس داده‌ها رابطه ساختار خانواده؛ محیط مطالعه و عادت به مطالعه بیش از سایر متغیرها دارای رابطه معنی‌دار قوی‌تری است. میزان کای اسکوار مربوط به ساختار خانواده و هر یک از سه مؤلفه سرمایه فرهنگی بزرگتر از کای اسکوار جدول است (Sig.=.000) بنا بر این، فرض H_0 رد شده و فرض H_1 مورد پذیرش واقع می‌شود. میزان آزمون فی برای دو متغیر ساختار خانواده؛ محیط مطالعه و عادت به مطالعه برابر با ۰,۵۲۵ می‌باشد (Sig.=.000)، پس می‌توان استدلال کرد که ساختار خانواده بر محیط مطالعه و عادت به مطالعه به عنوان یکی از شاخصهای سرمایه فرهنگی تأثیر گذار است.

جدول ۳ همبستگی ساختار خانواده و انواع سرمایه فرهنگی

متغیرها	کای اسکوار			نسبت برآزش			پیوستگی خطی			فی		وی کرامرز	
	sig.	df	مقدار	sig.	df	مقدار	sig.	df	مقدار	sig.	مقدار	sig.	مقدار
ساختار خانواده و مشارکت در فعالیتهای فرهنگی	.۰۰۰	۶	۳۱.۳۷	.۰۰۰	۶	۲۶.۹۸	.۰۰۰	۱	.۴۱۲	.۰۰۰	.۲۵۰	.۰۰۰	.۲۵۰
ساختار خانواده و محیط مطالعه و عادت به مطالعه	.۰۰۰	۶	۱۹۸.۹	.۰۰۰	۶	۱۲۹.۴	.۰۰۰	۱	.۵۲۵	.۰۰۰	.۴۷۱	.۰۰۰	.۴۷۱

۰.۰۰۰	۰.۲۵۴	۰.۰۰۰	۰.۳۵۴	۰.۰۰۱	۱	۱۱.۰۹	۰.۰۰۰	۲	۱۷.۱۴	۰.۰۰۰	۲	۱۶.۷ ۵۵	ساختار خانواده و فعالیت‌های فوق برنامه
-------	-------	-------	-------	-------	---	-------	-------	---	-------	-------	---	------------	--

میزان آزمون فی برای دو متغیر ساختار خانواده و میزان مشارکت فرهنگی برابر با ۰,۴۱۲ می باشد (Sig.= ۰.۰۰۰)، پس می توان استدلال کرد که ساختار خانواده بر میزان مشارکت فرهنگی روشنفکرانه به عنوان یکی از شاخصهای سرمایه فرهنگی تأثیرگذار است. بر اساس نتایج آزمون رابطه ساختار خانواده و فعالیت‌های فوق برنامه، میزان آزمون فی برای دو متغیر برابر با ۰,۳۵۴ می باشد (Sig.= ۰.۰۰۰)، پس می توان استدلال کرد که ساختار خانواده بر فعالیت‌های فوق برنامه به عنوان یکی از شاخصهای سرمایه فرهنگی تأثیر گذار است. با توجه به نتایج فوق می توان این فرضیه را تأیید کرد که ساختار خانواده بر سرمایه فرهنگی مؤثر است.

جدول شماره ۴ در برگزیده نتایج آزمون رابطه متغیرهای درآمد خانواده، سرمایه فرهنگی و پیشرفت تحصیلی است. نتایج آزمون $f.t$ حاکی وجود رابطه معنی دار بین متغیرهای مورد بررسی است. میزان ضریب همبستگی نشان دهنده همبستگی قوی بین سه متغیر است ($r=.698, sig.=.000$). میزان ضریب تعیین برابر ۰,۴۸۷ می باشد که نشان دهنده این است که ۰,۴۸۷ واحد از تغییرات متغیر وابسته یعنی پیشرفت تحصیلی متأثر از متغیرهای درآمد خانواده و سرمایه فرهنگی و بقیه متأثر از سایر متغیرهاست. با توجه به نتایج حاصله می توان نتیجه گرفت که درآمد خانواده بر سرمایه فرهنگی و سپس بر پیشرفت تحصیلی اثر گذار است. برای سنجش تأثیر درآمد خانواده بر سرمایه فرهنگی این متغیرها را در رابطه قرار داده و همبستگی آنها را آزمون کردیم. نتایج به دست آمده در جدول ۵ آمده است.

جدول ۴ همبستگی، درآمد خانواده، سرمایه فرهنگی و پیشرفت تحصیلی

متغیرها	R	R ²	Std.E	F	DF	Sig.	B	t	Std.E	Beta	Sig.
درآمد خانواده، سرمایه فرهنگی و پیشرفت تحصیلی	.۶۹	.۴۸۷	.۴۴۷	۲۳۲.۴	۴	۰.۰۰۰	.۴۵۸	۲۴.۶۶	.۰۸۰	.۶۹۸	۰.۰۰۰

جدول ۵ در برگزیده نتایج آزمون رابطه دو متغیر درآمد خانواده و اجزاء سرمایه فرهنگی است. بر اساس داده های جدول شماره ۵ درآمد خانواده و مشارکت در فعالیت‌های فرهنگی، دارای رابطه معنی دار قوی تری در مقایسه با دو مؤلفه دیگر سرمایه فرهنگیست. میزان ضریب همبستگی دو متغیر برابر ۰,۴۴۷ می باشد که نشان دهنده این است که درآمد خانواده به تنهایی ۰,۴۴۷ واحد از تغییرات در مشارکت فرهنگی را موجب می گردد ($r=.447, sig.=.000$). پس می توان استدلال کرد که درآمد خانواده بر مشارکت در فعالیت‌های فرهنگی به عنوان یکی از شاخصهای سرمایه فرهنگی تأثیر گذار است

جدول ۵ همبستگی درآمد خانواده و سرمایه فرهنگی

متغیرها	ضریب همبستگی اسپیرمن	کای اسکوار	نسبت برازش	پیوستگی خطی	فی	وی کرامرز
---------	----------------------	------------	------------	-------------	----	-----------

sig.	مقدار	sig.	مقدار	sig.	df	مقدار	sig.	df	مقدار	sig.	df	مقدار	تعداد	sig.	مقدار	
													۲۱۰	.۰۰۰	.۴۴۷	درآمد خانواده و مشارکت در فعالیتهای فرهنگی
													۲۱۰	.۰۰۰	.۴۰۸	درآمد خانواده محیط مطالعه و عادت به مطالعه
.۰۰۰	.۳۳۷	.۰۰۰	.۴۵۶	.۰۰۰	۱	۲۸.	.۰	۶	۵۳.۱۳۷	.۰۰۰	۶	۵۷.۸ ۳۲				درآمد خانواده فعالیتهای فوق برنامه

بررسی نتایج مربوط به آزمون رابطه درآمد خانواده و محیط مطالعه و عادت به مطالعه حاکی از آن است که درآمد خانواده 0.408 ، واحد از تغییرات در محیط مطالعه و عادت به مطالعه را موجب می‌گردد ($r=0.408$). ($sig.=0.000$) پس می‌توان استدلال کرد که درآمد خانواده بر محیط مطالعه و عادت به مطالعه به عنوان یکی از شاخصهای سرمایه فرهنگی تأثیر گذار است. بر اساس نتایج آزمون رابطه درآمد خانواده و فعالیتهای فوق برنامه، بین این دو متغیر رابطه معنی دار وجود دارد. میزان کای اسکوار مربوط به دو متغیر بزرگتر از کای اسکوار جدول است ($Sig.=0.000$) بنا بر این، فرض H_0 رد شده و فرض H_1 مورد پذیرش واقع می‌شود. میزان آزمون فی برای دو متغیر فوق برابر با 0.456 می‌باشد ($Sig.=0.000$)، پس می‌توان استدلال کرد که درآمد خانواده بر فعالیتهای فوق برنامه به عنوان یکی از شاخصهای سرمایه فرهنگی تأثیر گذار است. با توجه به نتایج فوق می‌توان این فرضیه را تأیید کرد که درآمد خانواده بر سرمایه فرهنگی مؤثر است.

جدول ۶ در برگزیده نتایج آزمون رابطه متغیرهای تحصیلات والدین، سرمایه فرهنگی و پیشرفت تحصیلی است. نتایج آزمون $f.t$ حاکی وجود رابطه معنی دار بین متغیرهای مورد بررسی است. میزان ضریب همبستگی نشان دهنده همبستگی قوی بین سه متغیر است ($r=0.699$, $sig.=0.000$).

جدول ۶ همبستگی، تحصیلات والدین، سرمایه فرهنگی و پیشرفت تحصیلی

متغیرها	R	R ²	Std.E	F	DF	Sig.	B	t	Std.E	Beta	Sig.
تحصیلات والدین، سرمایه فرهنگی و پیشرفت تحصیلی	.۶۹۹	.۴۸۸	.۴۳۶	۲۱۰.۸۸	۵	.۰۰۰	.۶۴۹	۱۳.۳۱۱	.۱۰۷	.۶۹۹	.۰۰۰

میزان ضریب تعیین برابر 0.488 ، می‌باشد که نشان دهنده این است که 0.488 واحد از تغییرات متغیر وابسته یعنی پیشرفت تحصیلی متأثر از متغیرهای تحصیلات والدین و سرمایه فرهنگی و بقیه متأثر از سایر متغیرهاست. با توجه به نتایج حاصله می‌توان نتیجه گرفت که تحصیلات والدین بر سرمایه فرهنگی و سپس بر پیشرفت تحصیلی اثر گذار است. برای سنجش تأثیر تحصیلات والدین بر سرمایه فرهنگی این متغیرها را در رابطه قرار داده و همبستگی آنها را آزمون کردیم. نتایج به دست آمده در جدول شماره ۷ آمده است

جدول شماره ۷ حاوی داده‌های مربوط به تحصیلات والدین و مؤلفه‌های سرمایه فرهنگیست. بررسی نتایج مربوط به آزمون رابطه تحصیلات والدین و سه مؤلفه سرمایه فرهنگی (مشارکت در فعالیتهای فرهنگی، محیط مطالعه و عادت به مطالعه و فعالیتهای فوق برنامه) در جدول شماره ۷ حاکی از آن است که میزان کای

سرمایه فرهنگی و پیشرفت تحصیلی (مورد مطالعه: دانش آموزان متوسطه دوم شهر گلستان)

اسکوار مربوط به متغیر های تحصیلات والدین و سه مؤلفه سرمایه فرهنگی در هر دو والدین بزرگتر از کای اسکوار جدول است ($Sig.= .000$) بنا بر این، فرض H_0 رد شده و فرض H_1 مورد پذیرش واقع می شود. به عبارت دیگر بین این متغیرها رابطه معنی دار وجود دارد.

جدول ۷ همبستگی تحصیلات والدین و سرمایه فرهنگی

متغیرها	کای اسکوار			نسبت برازش			پیوستگی خطی			فی		وی کرامرز	
	مقدار	df	sig.	مقدار	df	sig.	مقدار	df	sig.	مقدار	sig.	مقدار	sig.
تحصیلات پدر و مشارکت در فعالیتهای فرهنگی	۷۷.۳	۶	.۰۰۰	۶۷.۶۴۲	۶	.۰۰۰	۴۸.۶۴۹	۱	.۰۰	.۴۸۵	.۰۰۰	۰.۳۴۶	.۰۰۰
تحصیلات پدر و محیط مطالعه و عادت به مطالعه	۴۳.۸	۶	.۰۰۰	۳۸.۷۳۶	۶	.۰۰۰	۳۰.۲۲۶	۱	.۰۰	.۴۵۴	.۰۰۰	۰.۳۷۸	.۰۰۰
تحصیلات پدر و فعالیتهای فوق برنامه	۵۷.۵	۴	.۰۰۰	۵۲.۹۰	۴	.۰۰۰	۳۵.۶۶۱	۱	.۰۰	.۴۸۸	.۰۰۰	۰.۲۹۳	.۰۰۰
تحصیلات مادر و مشارکت در فعالیتهای فرهنگی	۱۰.۲	۶	.۰۰۰	۹۱.۷۵۳	۶	.۰۰۰	۵۷.۸۰	۱	.۰۰	.۵۴۷	.۰۰۰	۰.۳۷۶	.۰۰۰
تحصیلات مادر و محیط مطالعه و عادت به مطالعه	۵۸.۸	۶	.۰۰۰	۵۰.۸۱	۶	.۰۰۰	۲۷.۰۳	۱	.۰۰	.۴۹۲	.۰۰۰	۰.۳۰۲	.۰۰۰
تحصیلات مادر و فعالیتهای فوق برنامه	۵۳.۲	۴	.۰۰۰	۴۹.۹۶۹	۴	.۰۰۰	۳۴.۸۹	۱	.۰۰	.۴۷۸	.۰۰۰	۰.۳۰۶	.۰۰۰

میزان آزمون فی برای تحصیلات والدین و مشارکت در فعالیتهای فرهنگی در پدران برابر با ۰,۴۸۵ می باشد و در مادران برابر ۰,۵۴۷ ($Sig.= .000$) ، این میزان برای دو متغیر تحصیلات والدین ؛ محیط مطالعه و عادت به مطالعه در پدران برابر ۰,۴۵۴ و برای مادران برابر ۰,۴۹۲ ($Sig.= .000$) ، همچنین، میزان آزمون فی برای دو متغیر تحصیلات والدین و فعالیتهای فوق برنامه در پدران برابر با ۰,۴۸۸ و در مادران برابر ۰,۴۷۸ می باشد ($Sig.= .000$) ، پس می توان استدلال کرد که تحصیلات والدین بر هر سه مؤلفه سرمایه فرهنگی تأثیر گذار است. با توجه به نتایج فوق می توان این فرضیه را تأیید کرد که هر قدر تحصیلات والدین بالاتر باشد سرمایه فرهنگی فرزندان قوی تر است.

بحث و نتیجه گیری

در این مقاله تلاش شد نظریه بوردیو در مورد اینکه سرمایه فرهنگی بر پیشرفت آموزشی اثرگذار است بررسی شود. بر طبق این نظریه کسانی که دارای سرمایه فرهنگی هستند به ویژه کسانی که دارای پایگاه اقتصادی-اجتماعی بالاتری هستند از مهارتهای آموزشی و امکانات بیشتر آموزشی برخوردارند. نتایج مطالعه

نشان داد که سرمایه فرهنگی دانش آموزان در دو جنس تفاوت معنی داری ندارد و ترتیب تولد بر سرمایه فرهنگی آنها اثر گذار نیست. در این مطالعه همچنین مشاهده شد که از سه مؤلفه سرمایه فرهنگی، مشارکت در فعالیتهای فرهنگی همچون رفتن به موزه، رفتن به تئاتر و رفتن به کنسرت بیش از دو مؤلفه دیگر بر پیشرفت تحصیلی آزمودنیها تأثیر گذار بوده است. داده‌ها همچنین نشان دادند که جو مطالعه در خانواده نیز از عوامل تأثیر گذار بر پیشرفت تحصیلی افراد مورد بررسی است. از میان مؤلفه‌های جو مطالعه؛ عادت به مطالعه بیشترین همبستگی را با پیشرفت تحصیلی آزمودنیها نشان داد. مؤلفه فعالیتهای فوق برنامه که در برگزیده مهارتهایی همچون انواع ورزشها، انواع هنرها، تسلط بر زبانهای خارجی و تشویق والدین به تداوم و حفظ این مهارتها کمی کمتر از دو مؤلفه دیگر بر پیشرفت آموزشی مؤثر بود. شاخصهای تعداد کتاب، فعالیتهای فوق برنامه و تشویق بچه‌ها به فعالیتهای فوق برنامه تأثیر قوی تری بر پیشرفت تحصیلی پاسخگویان از خانواده‌های با پایگاه پایین و متوسط در مقایسه با پاسخگویان از خانواده‌های با پایگاه بالا داشت. این نتایج تأیید کننده نتایج بوردیو (۱۹۷۷)؛ وایلدهاگن (۲۰۰۹)؛ چنگ و اندرسون^۲ (۲۰۰۳)؛ کاوی و کاربونار^۳ (۲۰۱۰)؛ کافمن و گابلر^۴ (۲۰۰۴)؛ لرو^۵ (۲۰۰۳) و جاگر^۶ (۲۰۰۹)، حسن پور (۱۳۸۹)، (مهران ۱۳۷۵) و خدایی (۱۳۸۸) می باشد.

در این مطالعه دریافتیم که ساختار خانواده بر سرمایه فرهنگی و در نتیجه بر پیشرفت تحصیلی اثر گذار است. بین انواع خانواده با حضور پدر بیولوژیکی و عدم حضور پدر بیولوژیکی در خانواده‌های با سرپرستی مادر و خانواده‌های با سرپرستی پدر ناتنی و سرمایه فرهنگی آزمودنیها رابطه معنی دار مشاهده شد. در این مطالعه مشاهده شد اثرات ساختار خانواده بر مؤلفه‌های سرمایه فرهنگی متفاوت است و ساختار خانواده بیشترین تأثیرگذاری را بر مؤلفه محیط مطالعه و عادات مطالعه داراست. نتایج این مطالعه با مطالعه بلندن و همکاران (۲۰۰۳)؛ دی گراف و کالمیجن (۲۰۰۱)؛ دی واین-الر^۷ (۲۰۰۵)، خدایی (۱۳۸۸)؛ جانعلی زاده و همکاران (۱۳۹۰)؛ رضایی و تشویق (۱۳۹۲) همخوانی دارد.

نتایج مطالعه همچنین حاکی از آن بود که بین درآمد خانواده و هر سه مؤلفه سرمایه فرهنگی پاسخگویان همبستگی وجود دارد. بر اساس نتایج، خانواده‌های با درآمد بالا از سرمایه فرهنگی بالاتری برخوردار بودند. وقتی درآمد خانواده را با سه مؤلفه سرمایه فرهنگی در ارتباط قرار دادیم، مؤلفه فعالیتهای فوق برنامه

^۱Wildhagen

^۲Cheung and Andersen

^۳Covay and Carbonaro

^۴Kaufman and Gabler

^۵Lareau

^۶Jæge

^۷Blanden, Gregg and Machin

^۸De Graaf and Kalmijn

^۹Devine-Eller

سرمايه فرهنگي و پيشرفت تحصيلي (مورد مطالعه: دانش آموزان متوسطه دوم شهر گلستان)

همبستگي قوي تري با درآمد خانواده نشان داد. شرکت در فعاليتهاي فرهنگي دومين مؤلفه اي بود که به شدت از درآمد خانواده آزمودنيها تأثير پذيرفته بود. کمترین ميزان اثرگذاري درآمد بر محيط مطالعه و عادات مطالعه بود. اين نتايج با نتايج مطالعه داميس^۱ (۲۰۰۲ و ۲۰۰۶)؛ گايو و همکاران^۲ (۲۰۰۶)؛ جانعلی زاده و همکاران (۱۳۸۹)، حسن پور (۱۳۸۹) و شريفیان (۱۳۷۳) همخوانی دارد.

علاوه براین، داده های حاصل از مطالعه نشان داد که تحصيلات والدين عامل مهمی در سرمايه فرهنگي به شمار می رود. مقایسه تأثير گذاري تحصيلات هر یک از والدين نشان داد که تحصيلات مادر تأثيرگذاري بيشتري بر سرمايه فرهنگي دارد. از ميان مؤلفه های سرمايه فرهنگي، تحصيلات مادر بيشتتر بر مشارکت در فعاليتهاي فرهنگي تأثير گذار بود در حالی که تحصيلات پدر بيشتتر بر مؤلفه فوق برنامه مؤثر بود. کمترین تأثير گذاري تحصيلات مادر بر فعاليتهاي فوق برنامه و کمترین تأثير گذاري تحصيلات پدر بر محيط مطالعه و عادات مطالعه بود. نتايج اين تحقيق با نتايج تحقيق مارجریبانکس^۳ (۲۰۰۵)؛ ماتيوژ^۴ (۲۰۰۲)؛ مانکمن و همکاران^۵ (۲۰۰۵)؛ اقدام و همکاران (۱۳۸۲)؛ شريفیان (۱۳۸۱) و نوربخش (۱۳۸۷) همخوانی دارد.

با توجه به نتايج پيشنهادهای می شود: الف - از آنجا که در اين تحقيق عواملی همچون ويژگيهای افراد، ميزان مطالعه و شيوه مطالعه پاسخگويان، ادراک و نحوه برخورد معلمان، استراتژيهای آموزشی والدين اندازه گيري نشد، نمی توان با قطعيت اظهار داشت که پيشرفت تحصيلي صرفاً متأثر از سرمايه فرهنگيست. بنابراین، پيشنهادهای می شود، محققان بعدی مطالعات بين رشته ای که در برگیرنده تمامی ابعاد قابل اندازه گيري عوامل مؤثر بر پيشرفت تحصيلي است را طراحی و هدايت نمایند. ب- اين تحقيق چگونگی سرمايه گذاري فرهنگي در طول زمان توسط خانواده، چگونگی انباشت سرمايه فرهنگي توسط بچه ها و اینکه چگونه اين فرايندها منجر به پيشرفت تحصيلي می شود، را بررسی نکرده است. پيشنهادهای می شود محققان بعدی در اين حوزه، به مطالعه اين سئوالات پردازند. پ- در اين تحقيق امکانات مدارس و کيفيت تدریس معلمان و اثرات آن بر پيشرفت تحصيلي دانش آموزان اندازه گيري نشد، بنابراین، پيشنهادهای می شود در تحقيقات آتی اين متغيرها مورد بررسی و مطالعه قرار گیرند. ت- با توجه به اینکه شاخص سازی و مفهوم سازی بورديو مربوط به زمان و مکان ديگريست، ضرورت دارد به مفهوم سازی و شاخص سازی جديد از سرمايه فرهنگي، توسط محققان اين حوزه پرداخته شود. ث- در کشور ما مردمانی با قوميتهاي مختلف و فرهنگ غنی در زمينه هنرهای محلی، ادبيات، مراسم ملی-مذهبي زندگي می کنند و به یک معنا کشور ما شاهد پديده چند فرهنگي است، بنابراین ضرورت دارد اين تنوع فرهنگي در ساخت مفهوم سرمايه فرهنگي مد نظر قرار گیرد.

^۱Dumais

^۲Gayo-Cal, Savage and Warde

^۳Marjoribanks

^۴Matthews

^۵Monkman, Ronald and Thérémène

منابع:

رضایی، محمد؛ تشویق، فاطمه (۱۳۹۲). بازخوانی سنج‌های سرمایه فرهنگی. فصلنامه مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران. دوره ۲، شماره ۱ بهار ۱۳۹۲: ۹-۳۵

جانعلیزاده چوب بستنی، حیدر؛ خوش‌فر، غلامرضا و سپهر، مهدی (۱۳۸۹). در جستجوی سنجش سرمایه فرهنگی، فصلنامه مطالعات فرهنگی و رسانه، شماره ۲۰: ۲۱۷-۲۳۸.

حیدر جانعلیزاده چوب بستنی، غلامرضا خوش‌فر و مهدی سپهر (۱۳۹۰). سرمایه فرهنگی و موفقیت تحصیلی: ارزیابی تجربی مدل‌های نظری، پژوهشنامه مبانی تعلیم و تربیت. سال اول، شماره اول.

حسن پور، محمد محسن (۱۳۸۹). کاربرد مفهوم سرمایه فرهنگی در گستره تحقیقات تجربی با تأکید بر جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، نامه فرهنگ و ارتباطات، شماره ۳: ۵۵-۸۴.

خدایی، ابراهیم (۱۳۸۸). بررسی رابطه سرمایه اقتصادی و فرهنگی والدین دانش‌آموز با احتمال قبولی آنها در آزمون سراسری سال ۱۳۸۵، فصلنامه انجمن آموزش عالی ایران، شماره ۴: ۶۵-۸۴.

شریفیان، اکبر (۱۳۸۱). عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان شاهد، فصلنامه‌ی علوم اجتماعی دانشگاه علامه طباطبایی، شماره ۱۵ و ۱۶.

علیرضا اقدم، محمدباقر و حسین گدازگر (۱۳۸۲). بررسی عوامل اجتماعی فرهنگی مؤثر بر کیفیت یادگیری دانشجویان، نشریه دانشکده علوم انسانی و اجتماعی دانشگاه تبریز، سال ۹، شماره ۱۱.

مهران، گلنار (۱۳۷۵). بررسی علل ترک تحصیل دختران در مقطع آموزش ابتدایی، فصلنامه‌ی تعلیم و تربیت، شماره ۴۶، سال ۱۲.

نوریخس، مرتضی (۱۳۸۷). نقش سرمایه فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی خانواده در موفقیت تحصیلی افراد، پایان‌نامه دکتری، دانشکده‌ی علوم اجتماعی دانشگاه تهران.

- Blanden, J., Gregg, P. and Machin, S (2003). Changes in Educational Inequality. The Sutton Trust, June.
- Bourdieu, Pierre and Jean-Claude Passeron (1990). Reproduction in Education, Society and Culture. London: Sage.
- Bourdieu, Pierre (1977). Reproduction in Education, Society, Culture. Beverly Hills, CA: Sage.
- Cheadle, Jacob E (2008). Educational Investment, Family Context, and Children's Math and Reading Growth from Kindergarten Through the Third Grade. *Sociology of Education*, 1:31-81.
- Cheung, Sin Yi and Robert Andersen (2003). Time to Read: Family Resources and Educational Outcomes in Britain. *Journal of Comparative Family Studies* 34:413-433.
- Covay, Elizabeth and William Carbonaro. 2010. —After the Bell: Participation in Extracurricular Activities, Classroom Behavior, and Academic Achievement. *Sociology of Education*, 20: 83-45.
- Cultural and Economic Status. *Acta Sociologica* 44, 1: 51-66.
- De Graaf, Nan Dirk, Paul M. de Graaf, and Gerbert Kraaykamp (2000). Parental Cultural Capital and Educational Attainment in the Netherlands: A Refinement of the Cultural Capital Perspective. *Sociology of Education* 73:92-111.
- De Graaf, P. M. and Kalmijn, M (2001). Trends in the Intergenerational Transmission of

- Devine-Eller, A (2005). Rethinking Bourdieu on Race: A Critical Review of Cultural Capital and Habitus in the Sociology of Education Qualitative Literature. Rutgers University, 2 May 2005.
- DiMaggio, Paul (1982). Cultural Capital and School Success: The Impact of Status Culture Participation on the Grade of U.S. High School Students. *American Sociological Review*, 47: 189-201.
- DiMaggio, Paul and John Mohr (1985). Cultural Capital, Educational Attainment, and Marital Selection. *American Journal of Sociology* 90:1231-1261.
- Dumais, S. A (2006). Early Childhood Cultural Capital, Parental Habitus, and Teachers"
- Dumais, Susan A (2002). Cultural Capital, Gender, and School Success: The Role of Habitus. *Sociology of Education* 75:44-68.
- Gayo-Cal, M., Savage, M. and Warde, A (2006). A Cultural Map of the United Kingdom, Jæger, Mads Meier (2009). Equal Access but Unequal Outcomes: Cultural Capital and Educational Choice in a Meritocratic Society. *Social Forces* 87:1943-1971.
- Kalmijn, Matthijs and Gerbert Kraaykamp (1996). Race, Cultural Capital, and Schooling: An Analysis of Trends in the United States. *Sociology of Education* 69:22-34.
- Katsillis, John and Richard Rubinson (1990). Cultural Capital, Student Achievement, and Educational Reproduction: The Case of Greece. *American Sociological Review* 55:270-279.
- Lamont, Michele and Annette Lareau (1988). Cultural Capital: Allusions, Gaps and Glissandos in Recent Theoretical Developments. *Sociological Theory* 6:153-168.
- Lareau, Annette and Erin McNamara Horvat (1999). Moments of Social Inclusion and Exclusion .Race, Class, and Cultural Capital on Family-School Relationships. *Sociology of Education*, 37:53-72.
- Lareau, Annette(2003). *Unequal Childhoods. Class, Race, and Family Life*. Berkeley: University of California Press.
- Lareau, Annette, Elliot B. Weininger, David L. Swartz, and Vera L. Zolberg(2004). Cultural capital in educational research: A critical assessment. Pp. 105-144 in *After Bourdieu . Influence, Critique, Elaboration*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
- Marjoribanks, K (2005). Family Environments and Children's Outcomes. *Educational*
- Matthews, J (2002) .Racialized Schooling, 'Ethnic Success' and Asian-Australian Students. *British Journal of Sociology of Education* 23, 2: 193-207.
- Monkman K., Ronald, M. and Théramène, F. D (2005). Social and Cultural Capital in an Perceptions. *Poetics* 34, 2: 83-107.
- Farkas, George, Robert P. Grobe, Daniel Sheehan, and Yuan Shuan (1990). Cultural resources and school success: Gender, ethnicity, and poverty groups within an urban school district, *American Sociological Review* 55:127-142.
- Psychology, 25, 6: 647-657.
- Sage. *Distinction. A Social Critique of the Judgement of Taste*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Sullivan, Alice (2001). Cultural Capital and Educational Attainment. *Sociology* 35:893-912.
- Swartz, David (1997). *Culture and Power: The Sociology of Pierre Bourdieu*. Chicago: University of Chicago Press.
- Urban Latino School Community. *Urban Education* 40, 1: 4-33.
- Van de Werfhorst, Herman G. and Saskia Hofstede (2007). Cultural Capital or Relative Risk Aversion? Two Mechanisms for Educational Inequality Compared. *British Journal of Sociology* 58:391-415.
- Wildhagen, Tina (2009). Why does Cultural Capital Matter for High School Performance? An Empirical Assessment of Teacher-Selection and Self-Selection Mechanisms as Explanations of the Cultural Capital Effect. *the Sociological Quarterly* 50:173-200.

Cultural Capital And Educational Achievement; Study Case: Youth of Golestan city

Tahereh. Mirsardoo^۱, Bahram Ghadimi^۲

Abstract

In this article, the effect of cultural capital on educational achievement has been studied. For this purpose, 210 female and male high school students (in educational year 995-96) of Golestan city were examined by using survey method. Sampling method was cluster sampling and the method of selection of study unit was simple random sampling. The data gathering technique was a questionnaire, in which, correlation between cultural capital and academic achievement was measured. The research results indicate that: (1) three indicators of cultural capital have a direct and positive impact on student educational achievement; (2) Mother's education is effective on cultural capital more than father's education, and thereby on the educational achievement; (3) the effect of cultural capital varies, depending on family socio-economic status; (4) family structure is effective on cultural capital, and thereby on the educational achievement. The results of research confirm the theory of cultural reproduction, particularly in reading atmosphere, reading habits and participation in the intellectual cultural activities.

Key words: cultural capital, cultural reproduction, intellectual cultural participation, educational achievement.

^۱-Associate professor of Department of Sociology, Human Sciences Faculty, Islamic Azad University, Garmsar Branch, Semnan, Iran. (Email:mirsardoo_t@yahoo.com).

^۲ Associate professor of Department of Sociology, Human and social Sciences Faculty, Islamic Azad University, sciences & research, Tehran, Iran. (Email:dr.b.ghadimi@gmail.com).